

Son zamanlarda şaşırıp kalıyorum. Şaşkınlık bunaltıcı noktalara varınca kendime 'sosyolojik düşün' diyorum. Sosyoloji türü bilim dalları uyuşturucu ilaç gibidir: olayları çok genel bir çerçevede görmeye başladınız mı artık sinirlenmezsiniz; olayların kaçınılmazlığına inanır daha tahammüllü, mütevekkil olursunuz. Ne okursanız, ne duyarsanız, ne görürseniz, bunları tarihsel geçmişle, toplumsal birikimle, kültürel mirasla, sosyoekonomik yapıyla falan açıklamaya başlarsınız. Belki en önemlisi her şeyin mantıklı bir açıklaması olduğuna inanırsınız. Dolayısıyla her şey normal görünmeye başlar mutlu hissedersiniz!

Kafes(ler) haberi mi? Ne var bunda şaşıracak? Eski bir metodun yeniden ısıtılmasından başka nedir ki? Darbelerden önce hep böyle olmaz mı? Yalnız Türkiye'de değil, nerede darbe olsa önce zemini hazırlanır. Medya bu işte en önde olmayacak da bu işi kim yapacak? 'Ulusun yüksek çıkarları' söz konusu olduğunda tabi ki birkaç insanın hayatı da ikincil sayılacaktır. Tarihte bunun sonsuz örnekleri var. Bu tür şebekelenmenin Türkiye'ye özgü olduğunu sakın düşünmeyin. 'Ajan provokatörlük' eski bir yöntemdir. Oldukça yaygındır. Hitler Almanyasından (Kristaller gecesi, 9/10 Kasım 1938), Yunan cuntasından (ordu içinde sözde sabotaj, 1967), ama bizim milli tarihimizden de örnekler verilebilir (6/7 Eylül 1955 olayları ve birkaç askeri darbe). Doğal şeylerdir bunlar; doğal afet gibi bir şey.

Kafes planının duyulmasından, yazılmasından ve tartışılmasından sonra azınlıkların sokaklara dökülüp protestolarda bulunmamaları da çok anlaşılırdır. Sosyal psikoloji bu konuda yardımcı olabilir. On yıllarca sindirilmiş, haklarını hiçbir zaman elde edemeyecekleri konusunda inandırılmış azınlık üyelerinin demokratik bir ortamda yaşıyorlar zehabına kapılıp gösteride bulunmuş olsalardı konumlarını ve çevrelerini tanımadıklarına karar verecektik. Protestolarda bulunmamaları azınlıkların bilgeliğini ve olgunluğunu gösteriyor. Yani pozitif düşünmek gerek! Belki ülke çapında demokrasi eksikliğinden dem vurulabilir, ama en azından azınlıkların genel durumu değerlendirmeleri açısından bakıldığında, Türkiye'de bir olgunluğun da var olduğunu teslim etmeliyiz. Yarın kimi başa geçeceği belli olmaz!

Operasyon çerçevesinde müzede çocuk öldürmek de normal! Bu girişim kimilerin İslamcı algılamasının kaçınılmaz sonucudur. İslamcı diye niteledikleri kimseleri zor durumda bırakmak (ulus adına) gerekli sayılırsa tabi ki fedakârlığın sınırı da olmayacaktır. Dünya âleme dindar kesimin ne kadar kötü olduğunu göstermek için yapılacaklar arasında şunlar var: Hıristiyanlar sindirilecek, arada bir kaçı öldürülecek, mezarlıkları tahrip edilecek, vb. Demek kimileri İslamcılar böyle algılıyor veya böyle bir imajı yakışık görüyor. Bu provokasyona şaşırarak ve sinirlenmek yerine imajoloji (imge bilim) açısından yaklaşırsanız bilimsel ilgiyle okursunuz 'başkalarının' çocuklarıyla ilgili operasyonu.

Sahi, Onur Öymen neden şaşırttı? Öymen'in anlayışı eğitim çabalarımızın boşa gitmemiş olduğunun bir işareti olarak da okunabilir. Ne ekersen onu biçersin. Anlaşılan sayın Öymen geçmişle ilgili ona öğretilenleri bir güzel içine sindirmiş. Ya Alevilerin CHP'ye eğilimleri? Aynen 6/7 Eylül 1955 olaylarından sonra azınlıkların Demokrat Partiye oy vermeleri gibi! CHP'nin Varlık Vergisi uygulaması (1942) çok daha kötüydü. Alevilerin fobilerini anlamak için fırsattır bu şaşırtıcı tutumları. Beterin beteri var diye düşünüyorlar galiba. Aksini kanıtlamaya soyunan da pek yok zaten!

Yıllarca 'en çok oy alan rektör seçilsin' diye ısrar edenlerin seçme sırası kendilerine geldiğinde savunduklarını unutmaları da insanı umutsuzluğa düşürmemeli. Geçmişte bu tür çifte standart olaylarını çok gördük. İnsan karakteri bencildir, siyasiler hep böyledir diye bunca sosyolojik araştırma var bu alanda. Şaşırmayın. Hatta artık bendeniz tutarlılığa şaşırmamızın gerektiğine inanıyorum. 'Tutarlılık tuhaf bir eğilimdir, tutarsızlık esastır' sosyolojik ilkesini benimsediniz mi şaşkınlık da büyük oranda yok olur. Deneyin; huzura giden yol bu ilkededir!

Sayın Baykal'ın minareler kriziyle ilgili 'İsviçreliler İslam karşıtı eğilimlerini anlamaları zamanı gelmiştir' türü söylemini bir aynanın karşısında tekrarlamamasının da bilimsel açıklaması vardır. Başbakanın 'yazarlar fazla eleştiri yazmasın' eleştirisinin de; sevmedik mi kapatırız partileri, 'açılımı' da anlayışının da bir nedeni vardır. Bunların toplumsal açıklaması 'çifte standart' kategorisine girer. Dünya çapında var olan bir 'kategori' bizde de neden olmasın? Biz Merih'te mi yaşıyoruz?

'Ergenekon terör örgütü' diyenlere karşı şimdi 'Beşiktaş terör örgütü' lafını okuyorum internette. Kastettikleri Beşiktaş'taki savcılarla yargıçlar. Ülke ikiye ayrılmış; karşılıklı 'teröristsiniz' suçlaması var. Üçüncü bir etnik terörist taraf daha var, onu da unutmamak gerek. Siyaset bilimine göre ulus-devlet karşılıklı tanımaya dayanan bir konsensüse dayanır. Bu günlerdeki asgari müşterek herkesin bir terör örgütünün üyesi olduğunun kabulüdür. Başka ülkelerde bu durumda iç savaş çıkardı. Çıkmasını yine sosyoloji açıklayabilir: Demokratik ilkeler içselleştirilmediği durumlarda yasaların ihlalleri, yargıçların ve askerlerin darbeleri insanları galeyana getirmiyor. İhlaller normal sayılıyor; hele kitabına uyduruluyorsa. Bu tür ülkelerin yönetilmesi ve sosyal mühendislikle yönlendirilmesi kolay olurmuş. Durum bu kadar basit!

Dolayısıyla meslek okullarıyla ilgili kat sayı olayı da en beklenen gelişmedir. AKP'nin her istediği kimilerince zararlı sayıldığına göre tabi ki engellenecek! Ya ne olacaktı? Günümüzde anayasa ve insan hakları adına 'çoğunluk diktasına' karşı çıkılması doğal sayılmaktadır. Tarih bilimi bu alanda çok öğreticidir. Eskiden küçük gruplar (aristokratlar, diktatörler, oligarşiler) çoğunluğa karşı kendi borularını öttürürlerdi. Sonra parlamentolar kuruldu, egemenlik halkın temsilcilerine ve çoğunluğa geçti. Daha sonra çoğunluğa saygı ilkesine 'ek' olarak insan hakları kavramı

ortaya çıktı. Şimdi ise ... işler biraz karıştı: yeniden küçük gruplar büyük idealler adına borularını öttürüyorlar, çoğunluğa karşı! 1789 Fransa öncesi durumu çağrıştıran sessiz çoğunluğun tevekkülünü de yine sosyoloji ve sosyal psikoloji açıklayabilir. En hakiki mürşit ilimdir!

Özetlersek, olaylara bilimsel yaklaşırsanız her şey anlaşılırdır, anlamlıdır ve doğaldır. Ancak ütopyalara inananlardansanız farklı bir Türkiye hayal edebilirsiniz. (Tabi şimdiki duruma da sinirlenirsiniz.) Bir de not: Baskın Oran ironik yazı yazmanın riskini anlatmıştı: kinayeli yazma yanlış anlaşılır diye uyardı. Bence fark etmez. Anlaşılsan da anlaşılmasan da her şey kendi seyirinde zaten! Olacağına varır. Buna da determinizm demezler miydi?

*